

τότε δὲ εἰσῆχθησαν τὸ πρῶτον ἅπαντα τὰ ἐράσμια καὶ πολύχροα κοσμήματα τῆς ἐκρινῆς ἀνθήσεως αἱ τολύπαι, οἱ ὑάκινθοι, τὸ κρίνον τὸ καλούμενον βασιλικὸν διάδημα, καὶ αἱ ῥανούγκουλαι. Μετ' αὐτῶν δὲ καὶ μετὰ τῆς ἀγριοπασχαλέας, τῆς ἵπποκαστανέας καὶ τῆς κλαιούσης ἱτέας εἰσῆχθησαν καὶ τὰ ῥόδα τῆς Ἀνατολῆς, ἀπὸ δὲ τῆς Βιέννης μετεδόθησαν μετὰ μικρὸν εἰς Γερμανίαν καὶ τὰς Κάτω χώρας, αἵτινες μέχρι σήμερον μένουσι τὸ κέντρον τῆς ἀνοθοκομίας, καὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν ἀνθῶν. Ἡ ἑκατοντάφυλλος ὅμως ῥοδῆ ἦτο σπανία ἐν Εὐρώπῃ μέχρι τῶν μέσων τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος, βοτανικὸς τις δὲ τῶν χρόνων ἐκείνων ἀναφέρει μόνον τοὺς κηπουροὺς τῆς Ὀλλανδίας καὶ τῆς Φραγκφούρτης παρὰ τῷ Μοίνῳ ὡς καλλιεργοῦντας αὐτὴν διὰ τὸ σπάνιον.

Ἐκτοτε ἡ θεραπεία τῆς ῥοδῆς ἐκτείνεται καὶ προάγεται ἀδιακόπως. Ἡ Κίνα καὶ ἡ Βόρειος Ἀμερικὴ παρέσχον ἡμῖν νέα λαμπρὰ εἶδη ῥοδῶν, οἱ δὲ κηπουροὶ καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην ἀσχολοῦνται τανῦν δι' ὄλων αὐτῶν τῶν δυνάμεων εἰς πλάσιν νέων εἰδῶν.

Ὡς ὁ κατ' ἐξοχὴν παράδεισος τῶν ῥοδῶν θεωρεῖται σήμερον ἡ Γαλλία, ἐν αὐτῇ δὲ συγκεντρύεται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν Ἄρειος Πάγος, ὅστις ἐκλέγει καὶ βραβεύει τὰ ὠραιότερα ἐκ τῶν ὠραίων τοῦ γένους τῶν ῥοδῶν. Ἐκ Γαλλίας κατάγονται ὅλαι σχεδὸν αἱ νέαι καὶ μεγαλοπρεπεῖς ῥοδαὶ, αἵτινες μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐξεδίωξαν ἀπὸ τῶν κήπων μας τὰ παλαιότερα μετριοφρονέστερα εἶδη, ἅτε ὑπερτερήσασαι τούτων κατὰ τὴν στιλβηδόνα καὶ τὸ σχῆμα τῶν φύλλων, τὸ μέγεθος καὶ τὸ χρῶμα τῶν ἀνθῶν, πρὸ πάντων δὲ κατὰ τὴν παράτασιν τοῦ χρόνου τῆς ἀνθήσεως. Αὐτὴ δὲ ἡ γηραιὰ ἑκατοντάφυλλος ῥοδῆ ἐγένετο τὸσον σπανία ἐν Εὐρώπῃ, ὥστε μετ' οὗ πολὺν χρόνον μόλις θὰ εὐρίσκειται εἰς τοὺς κήπους τῶν χωρικῶν, ἢ εἰς τὰς χώρας ἐνθα ἡ ἀνοθοκομία εἶνε πρᾶγμα ἄγνωστον, καίτοι μόλις δύναται νὰ συγκριθῆ πρὸς αὐτὴν ἡ νέα γενεὰ τῶν ῥοδῶν κατὰ τε τὴν εὐοσμίαν, τὴν εὐγένειαν, τὸ σχῆμα καὶ τὸ λεπτοφυές τῶν ἀνθῶν. Ἐνῷ δὲ μόνον ἡ Ποσειδωνία κατὰ τὴν ἀρχαιότητα εἶχε ῥοδάς ἀνθούσας δις τοῦ ἑνιαυτοῦ, αἱ ἀντικαταστήσασαι αὐτὰς διεδόθησαν τανῦν εἰς πολυαριθμοὺς ποικιλίας, χάρις δὲ εἰς αὐτὰς ὁ καιρὸς τῆς ἀνθήσεως τῶν ῥοδῶν, περὶ οὗ οἱ ποιηταὶ ἔκτοτε παρεπονοῦντο, διαρκεῖ σήμερον καθ' ὅλον τὸ θέρος μέχρι τέλους τοῦ φθινοπώρου. Ἐντεῦθεν δὲ τῶν Ἀλπεων καὶ δι' ὅλου τοῦ ἔτους.

Μεθ' ὅσα περὶ τοῦ ῥόδου εἴπομεν, νομίζομεν περιττὸν νὰ ὀμιλήσωμεν καὶ περὶ τῶν ποιημάτων, ἅτινα ἀφιέρωσαν εἰς τὸ ῥόδον οἱ ποιηταὶ παντὸς χρόνου καὶ περὶ τῶν ποιητικῶν οἰκόνων, ἃς ἅπαντες ἤντησαν ἐξ αὐτοῦ. Τὸ θέμα τοῦτο

εἶνε ἀνεξάντλητον, ἤθελε δὲ καταλάβει τὸν ὄγκον ἐκτενεστάτης μελέτης.

Ἄπαντες σχεδὸν οἱ ποιηταὶ τῆς ἀρχαιότητος, ἡ Σαπφὼ καὶ ὁ Ἀνακρέων, ὁ Θεόκριτος καὶ ὁ Μόσχος, ὁ Ὀράτιος καὶ ὁ Ὀβίδιος, ὁ Κάτουλος καὶ ὁ Αὐσώνιος ἔψαλαν καὶ ἐξύμνησαν τὸ ῥόδον δι' ἐλεγείων, ἐπιγραμμάτων καὶ ᾠδῶν. Ἡ δὲ ἀπήχησις τῶν ὕμνων τούτων ἀκούεται ὡς ἀντανάκλασις καὶ δι' ὅλου τοῦ μέσου αἰῶνος διὰ τῶν ἁσμάτων τῶν τρουαδοῦραν, τῶν γερμανῶν ἐρωτικῶν αἰδῶν, τῶν ἐλεγείων τοῦ Δάντου, τῶν σονέτων τοῦ Πετράρχη, τῶν ἐρωτικῶν τοῦ Τάσσου καὶ δι' ὄλων τῶν λοιπῶν πολυωνύμων εἰδῶν τῆς ποιήσεως τῶν διαφόρων ποιητῶν. Καὶ μέχρι σήμερον δὲ κατὰ τοὺς ἡμετέρους χρόνους αὐξάνεται καὶ τελειοποιεῖται διηνεκῶς ὁ χορὸς τῶν ποιητῶν πρὸς ὕμνον τοῦ ῥόδου.

(Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ)

ΣΠ. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ.

Εἰς ἄλο Φίλας

Δυὸ ἄστρα ποῦ φεγγοβολοῦν 'ς τὸν οὐρανὸ ζευγάρι,
Δυὸ ἄνθη ποῦ μοσχοβολοῦν 'ς ἐλεμονιάς κλωνάρι,
Δυὸ περιστέρια ποῦ πετοῦν 'ς τὸν γαλανὸν ἀέρα,
Δυὸ ἀδερφοῦλαις πῶχουνε τὴν ἴδια τὴ μητέρα
Δὲν κάνουν ἐμμορφότερη ἀγάπης ζωγραφιά
Καὶ δὲν σκορποῦνε τόσο φῶς καὶ μυρωδιά καὶ χάρι,
'Ὅσ' ἡ διπλὴ σας ἐμμορφιά
Με τὴ διπλὴ ἀγάπη σας διπλοστεφανωμένη.

Ἀλήθεια! εἶσθ' ἡ καθεμιά κι' ἀλλοιώτικα πλατμένη:
Ἡ μιὰ μὲ λάμψε περισσὴ περίσσια προικισμένη,
Ἡ ἄλλη ἡμερη, γλυκερά, γεμάτη καλοσύνη.
Ἡ μιὰ χαρίζει εὐωδιά, ἡ ἄλλη φῶς μᾶς δίνει,
Ἡ μιὰ εἶν' ἄνθος ἀκριβὸ κ' ἡ ἄλλη εἶν' ἀστέρι...
Σμίγεται ἡ δυὸ καὶ κάνουνε χαριτωμένο ταίρι.
Τόσο, ποῦ ἅμα ἰδῆ κανεὶς τὴ μιὰ χωρὶς τὴν ἄλλη
Θαρρεῖ πῶς χάνει κάτι τι ἀπ' τὰ δικά της κάλλη.

Ἡ μιὰ μὲ τὸ δικό της φῶς τὴν ἄλλη τὴ φωτίζει
Κι' αὐτὴ τῆς δίνει μυρωδιά, τὴν κάνει νὰ μυρξή.
Κ' ἔτσι διπλαῖς 'ς τὴν ἐμμορφιά, κ' ἔτσι διπλαῖς 'ς τὴ χάρι
Γίνεσθ' ἀστέριμα διδύμα, γίνεσθ' ἀνθῶν ζευγάρι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Ἡ ἄλος

Ἡ ἐφεύρεσις τῆς ὑάλου ἀποδίδεται γενικῶς εἰς τοὺς Φοινίκας. Κατὰ τὸν Πλίνιον, ἔμποροι νάτρου, ἐν Φοινίκη κατὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Βήλου, μὴ εὐρίσκοντες λίθους ὅπως στηριξώσιν ἐπ' αὐτῶν τὸν λέβητα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου παρεσκευάζον τὸ φαγητὸν τῶν, ἐξήγαγον τοῦ πλοίου δύο τεμάχια νάτρου καὶ μετεχειρίσθησαν αὐτὰ πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ λέβητος. Ἀλλὰ τὸ νάτρον ἐτάκη ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ πυρὸς καὶ ἀνεμίχθη μετὰ τῆς ἄμμου, τότε δὲ παρήχθη οὐσία ὑαλώδης, διαφανὴς καὶ εὐτηκτος, ἥτοι ἡ ἄλος.

Καὶ ὁ ἱστορικός Φλάβιος Ἰώσηπος γράφει περὶ-
που τὰ αὐτά, μετὰ τῆς διαφορᾶς ὅτι ἀποδίδει
τὴν ἐφεύρεσιν οὐχὶ εἰς ἐμπόρους ἀλλ' εἰς πει-
ρατάς.

Ἄλλ' ἡ παράδοσις αὕτη εἶνε ἐσφαλμένη. Ἡ
ύαλος ἦτο γνωστὴ ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν χρόνων,
ὡς ἀποδεικνύει τοῦτο ἡ ἀνεύρεσις ὑαλίνων σφαι-
ριδίων ἐν τῶς μνημείων τῆς προϊστορικῆς ἐποχῆς.
Ἄλλως δὲ πρὸς σχηματισμὸν τῆς ὑάλου ἀπαι-
τεῖται θερμοκρασία 1000°, ὥστε ἦτο ἀδύνατον
νὰ ἐπιτευχθῆ ἡ τῆξις διὰ τῆς θερμότητος τῆς
διὰ τὸ φαγητὸν πυρᾶς.

Ἡ ὑαλος ἦτο γνωστὴ παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις,
τοῖς Ἑλλήσι καὶ τοῖς Ῥωμαίοις, συνεχῶς δὲ
ποιοῦνται μνεῖαν αὐτῆς οἱ Ἕλληνες καὶ λατῖνοι
ἱστορικοί.

Κατὰ τὸν Στράβωνα, τὸν Θεόφραστον καὶ
τὸν Τάκιτον, καταλληλοτέρα ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν
πρὸς κατασκευὴν τῆς ὑάλου ἔθεωρεῖτο ἡ ἄμμος
τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ Βήλου, ἐκβάλλοντος εἰς
τὴν Μεσόγειον παρὰ τὴν Πτολεμαίδα. Ὡς ἐκ
τοῦτου πολλὰ ὑαλοποιεῖα ὑπῆρχον παρὰ τὰς ἐκ-
βολὰς τοῦ ποταμοῦ τούτου. Τὰ δὲ τῆς Σιδῶνος
καὶ τῆς Τύρου, τὰ ὅποια ἦσαν τὰ διασημότερα,
παρελάβανον ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου τὸ ἀναγ-
καῖον αὐτοῖς ὑλικόν.

Ἡ ὑαλος ἦτο γνωστὴ παρὰ τοῖς Ἑβραίοις,
διότι γίνεται μνεῖα αὐτῆς ἐν τῷ Βιβλίῳ τοῦ
Ἰῶβ καὶ ἐν ταῖς Παροιμίαις τοῦ Σολομῶντος,
παρὰ δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις πρὸ τρισχιλίων καὶ
πλέον ἐτῶν ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, καὶ
πολύ πρὸ τῆς ἐξόδου τῶν Ἰουδαίων, ὡς τοῦτο
ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς εὐρέσεως ὑαλίνου περιδε-
ραίου ἐν τῶς τάφου ἐν Θήβαις, φέροντος ἱερογλυφι-
κὴν ἐπιγραφὴν, γνωστοποιούσαν τὴν χρονολογίαν
αὐτοῦ· πολλὰ ὑάλινα κοσμήματα εὐρέθησαν ἐπί-
σης ἐπὶ μομιῶν, προερχομένων ἐκ τῶν τάφων τῆς
Μέμφιδος καὶ τῶν Θηβῶν. Σημειωτέον ὅτι τὰ
ύαλουγεῖα τῶν δύο τούτων πόλεων ἐφημιζόντο
διὰ τὴν κατασκευὴν χρωματιστῆς ὑάλου.

Μετὰ τοὺς Αἰγυπτίους ἠνδοκίμησαν, καθὰ προ-
είπομεν, οἱ Φοίνικες ἐν τῇ ὑαλοουργίᾳ, παραλαβόν-
τες αὐτὴν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων. Ὁ Πλίνιος ὑπερε-
παινεῖ τὴν τελειότητα τῶν ὑαλοργῶν τῆς Σι-
δῶνος, κατασκευαζόντων ὀγκωδέστατα ὑάλινα
ἀντικείμενα, βεβαίως δ' ἦτο ἐξ ὑάλου ἡ στήλη
τοῦ ναοῦ τοῦ Ἡρακλέους ἐν Τύρῳ, ἥτις ἐνομίζετο
μὲν ὅτι συνέκειτο ἐκ πελωρίου σμαράγδου, ἀλλ'
ἦτο ἀπλῶς χρωματιστὴ ὑαλος. Ἀπὸ τῆς
Αἰγύπτου καὶ τῆς Φοινίκης ἡ ὑαλοουργία ἐξηπλώ-
θη εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου καὶ εἶτα ἔλαβε
μείζονα διάδοσιν.

Καὶ οἱ Πέρσαι μετεχειρίζοντο ὑάλινα ἀγγεῖα,
τὰ ὅποια ἐκίνησαν τὸν θαυμασμὸν τῶν ἀθηναίων
πρέσβειων, καὶ ἐφάνησαν αὐτοῖς ὡς τὸ ἄκρον ἄω-
τον τῆς πολυτελείας, ὃ δὲ Πλίνιος ἀναφέρει ὅτι

ὑπῆρχον ὑαλοουργεῖα καὶ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς, τοῖς
Μήδοις καὶ τοῖς Κέλταις. Παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις
ἡ βιομηχανία αὕτη εἰσῆχθη μόνον ἐπὶ Κικέρω-
νος, πρὸ τούτου δὲ ἦσαν τοσοῦτον σπάνια ἐν
Ῥώμῃ τὰ προϊόντα τῆς ὑαλοουργίας, ὥστε ὁ Νέ-
ρων ἐπλήρωσε διὰ δύο ὑάλινα ποτήρια χίλια
διακόσια περίπου φράγκα. Κατὰ τὸν τρίτον αἰῶ-
να, ὅτε ὁ αὐτοκράτωρ Αὐρήλιος ἐκυρίευσεν τὴν
Ἀλεξάνδρειαν, ἔλαβε παρ' αὐτῆς ἀντὶ χρηματι-
κοῦ φόρου ἀντικείμενα ὑαλοουργικά, ἀλλὰ μετ' οὐ
πολύ ἡ βιομηχανία αὕτη ἐποίησεν ἐν Ῥώμῃ τα-
χείας καὶ γιγαντιαίας προόδους. Ὑπῆρχεν ἐν
Ῥώμῃ, κατὰ τὸν Πλίνιον, πλουσιώτατον θέα-
τρον, τριώροφον, τὸ τοῦ Σκαύρου, ἔχον 360 στή-
λας ἐκ μαρμάρου Πεντελησίου, καὶ τοῦ ὁποίου ὁ
πρῶτος ὄροφος ἦτο μαρμαρίνος, ὁ δεύτερος ὑάλι-
νος καὶ ὁ τρίτος ἐξ ἐπιχρῶσου ξύλου. Ἀλλὰ καὶ
ὄλοι οἱ τοῖχοι τῆς οἰκίας τοῦ Φέρμου, κατὰ τὸν
Βοπίσκον, ἦσαν ἐπεστρωμένοι ἐσθῶν ἐκ τετραγῶ-
νων ὑαλίνων πλακῶν.

Κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα, ὅτε ὁ Κωνσταντῖνος
μετέφερε τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτο-
κρατορίας ἐκ Ῥώμης εἰς τὸ Βυζάντιον, ἡ
ύαλοουργικὴ βιομηχανία παρήκμασε ταχέως ἐν
Ῥώμῃ καὶ εἶτα ἐξέλιπε καθ' ὀλοκληρίαν, ἀλλ'
ἀνεπτύχθη ἐν τῇ νέῃ πρωτεύουσῃ ὑπὸ τὴν προ-
στασίαν τῶν αὐτοκρατόρων. Ὁ Αὐτοκράτωρ Θεο-
δόσιος ἀπῆλλαξε τὰ ὑαλοουργεῖα παντὸς φόρου,
συνεπείθ δὲ τῶν προνομίων ὧν ἀπῆλαυεν ἡ βυ-
ζαντινὴ ὑαλοουργικὴ ἐποίησε ταχείας προόδους,
καὶ τοσοῦτον ἀνεπτύχθη, ὥστε τὰ προϊόντα
αὐτῆς συγκατηριθμούντο μεταξὺ τῶν πολυτίμων
δώρων, τὰ ὅποια οἱ Αὐτοκράτορες τῆς Ἀνατολῆς
ἀπέστελλον πρὸς τοὺς βασιλεῖς τῆς Δύσεως. Τῷ
926 ὁ Αὐτοκράτωρ Λεκαπηνὸς ἔστειλε πρὸς τὸν
βασιλέα τῆς Ἰταλίας Οὐγον ὡς δῶρον ὑάλινα
ἀγγεῖα βυζαντινῆς κατασκευῆς. Ἐκτὸς τοῦ Βυ-
ζαντίου ὑαλοουργεῖα ὑπῆρχον καὶ ἐν Θεσσαλονικῇ.

Πρῶτοι οἱ Βυζαντινοὶ μετεχειρίσθησαν τὴν
ύαλον διὰ τὰ παράθυρα τῶν ἐκκλησιῶν, ἐν δὲ
τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ τοῦτο ἐγένετο πολὺ βραδύτερον.
Οὕτως ἡ ὑαλος εἰσῆχθη ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸν Ζ'
αἰῶνα, ἐν δὲ τῇ Γερμανίᾳ καὶ τὸ δεύτερον ἐν
Ἰταλίᾳ ἐνθα, καθὰ προείπομεν, ἐξέλιπε καθ'
ὀλοκληρίαν, κατὰ τὸν Η' αἰῶνα. Αἱ πρῶ-
ται χρωματισταὶ ὑαλοὶ ἐφάνησαν ἐν Εὐρώπῃ
κατὰ τὸν ΙΒ' αἰῶνα, δύσκολον ὅμως νὰ ὀρι-
σθῆ ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἤρχισαν μεταχειριζόμενοι
λευκὰς ὑάλους διὰ τὰ παράθυρα τῶν οἰκιῶν.
Λέγεται ὅτι ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα
ὑπῆρχον ὑάλινα παράθυρα μόνον ἐν ὀλίγαις ἐκ-
κλησίαις, ἡ χρῆσις δ' αὐτῶν ἐγένετο γενικωτέρα
ἀπὸ τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, ὁπότε καὶ τὰ παράθυρα
τῶν οἰκιῶν ἀπὸ στενωτάτων ἐγένοντο μεγαλεί-
τερα, δόντος πρῶτον τὸ παράδειγμα Φραγκί-
σκου τοῦ Α', ὅστις ἠῦρνε τὰ παράθυρα τοῦ

Λούβρου, διὰ νὰ ὑποδεχθῆ τὸν Αὐτοκράτορα Κάρολον τὸν Ε΄.

Πρὸ τινων ἔτι αἰῶνων ἡ ὕαλος ἦτο σπανία καὶ πολυτιμωτάτη ἐν Ἀγγλίᾳ. Οὕτω τῷ 1567 οἱ ὑπὴρέται τοῦ πύργου τοῦ δουκὸς Νορθουμβερλάνδ εἶχον λαβεῖ αὐστηρὰν διαταγὴν ν' ἀφαιρῶσι τὰ ὑαλώματα τῶν παραθύρων τοῦ πύργου αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ δουκὸς καὶ τῆς οἰκογενείας του θέτοντες αὐτὰ εἰς μέρος ἀσφαλές, ὅπως τὰ τοποθετῶσι καὶ πάλιν κατὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ δουκὸς. Ἐν δὲ τῇ Σκωτίᾳ καὶ μετὰ τὰ 1661 τὰ παράθυρα τῶν ἰδιωτικῶν οἰκιῶν δὲν ἔφερον ὑάλους ἀλλὰ μόνον τὰ παράθυρα τῶν κυριωτέρων δωματίων τῶν ἀνακτόρων. Μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ΙΣ΄ αἰῶνος ὑπῆρχον καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ὑαλοὶ μόνον εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἀλλὰ μεγίστη φροντίς ἐλαμβάνετο πρὸς διατήρησιν αὐτῶν ὡς ἀποδεικνύει ἡ ἐπομένη σημείωσις, φέρουσα ἡμερομηνίαν 1557, καὶ εὐρεθεῖσα μετὰ τοῦ σχεδίου τοῦ βασιλικῆς μεγάρου Alaweik.

« Καὶ ἐπειδὴ κατὰ τοὺς σφοδρὸς ἀνέμους αἱ ὑαλοὶ τοῦ μεγάρου τούτου καὶ τῶν λοιπῶν μεγάρων τῆς Αὐτοῦ Ὑψηλότητος φθίρονται καὶ καταστρέφονται, καλὸν θὰ ἦτον ὅπως τὰ ὑαλώματα ἐκάστου παραθύρου, ὅταν ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης ἀναχωρεῖ ἐκ τῶν ῥηθέντων μεγάρων μετὰ τὴν ἐν αὐτοῖς διαμονὴν του, καὶ κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ, ἀφαιρούμεναι τίθενται εἰς μέρος ἀσφαλές· ὅταν δὲ ἡ Α. Ὑψηλότης ἐπανέλθῃ, δύνανται νὰ τὰ τοποθετήσωσι καὶ πάλιν χωρὶς δαπάνης, ἐνῶ ἄλλως ἢ φθορὰ θὰ ἦτο δαπανηρὰ, ἀπαιτοῦσα μεγάλας ἐπιδιορθώσεις. »

Ἐν Παρισίοις μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ΙΖ΄ αἰῶνος ὑπῆρχον ἐργάται ἀσχολούμενοι εἰς τὴν ἐπιθεσιν χάρτου ἐπὶ τῶν παραθύρων.

Τῷ 1203, μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν λατίνων ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡ τότε θαλασσοκράτωρ Ἑνετία προσκαλέσασα ἐκ Βυζαντίου ὑαλοουργούς, ἀνεκλήρξεν αὐτούς ἐνετοὺς πολίτας, ἐχορήγησεν αὐτοῖς προνόμια, ἔκτοτε δ' ἤρξατο ἡ ἀκμὴ τῆς ἐνετικῆς ὑαλοουργίας. Ἡ ἐνετικὴ δημοκρατία ἀκολουθοῦσα τὸ παράδειγμα τῶν βυζαντινῶν αὐτοκράτορων, καὶ ὑποστηρίζουσα τὴν ὑαλοουργίαν, κατέστησε ταχέως αὐτὴν μονοπώλιον, ἐπὶ πολλοὺς δ' αἰῶνας ἐπλούτισε ποιῶσα διὰ τῶν πολυαρίθμων αὐτῆς πλοίων μεγίστην ἐξαγωγήν. Περί τὰ τέλη τοῦ ΙΓ' αἰῶνος τὸ Συμβούλιον τῶν Δέκα μετέφερε τὰ ὑαλοουργεῖα εἰς τὸ νησίδριον Μουράνο, παρὰ τὴν Βενετίαν, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ὡς ἐξ αὐτῶν ὑπῆρχε φόβος πυρκαϊῶν ἐν τῇ πόλει, πράγματι ὅμως ὅπως ἐπιτηρῆ τοὺς ἐργάτας. Ἀλλὰ τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἐνετικῆς ὑαλοουργίας παρήχθησαν μόνον μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅτε κατέφυγον εἰς Ἰταλίαν οἱ τοῦ Βυζαντίου Ἕλληνες.

Ἄλλ' ἐφ' ὅσον ἡ ὑαλοουργικὴ ἐτελειοποιεῖτο, κατὰ τοσοῦτον ἠῤῥξανον καὶ τὰ προφυλακτικὰ μέτρα τῆς κυβερνήσεως ὅπως κρατηθῆ μυστικός ὁ τρόπος τῆς βιομηχανίας ταύτης. Οὐδεὶς ξένος ἐγένετο δεκτὸς εἰς τὰ ἐργοστάσια, εὐρισκόμενα πάντα ἐπὶ τῆς νήσου Μουράνο, ἡ ἐργασία διμερίζετο πάντοτε μεταξύ τῶν ἐργατῶν, ὥστε οὗτοι ἀσχολούμενοι εἰς ἐν εἶδος ἐργασίας, ν' ἀγνωῶσι τὸν τρόπον τῆς ὅλης κατασκευῆς, αὐστηροὶ δὲ νόμοι, δημοσιευθέντες ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν Δέκα, ἀπηγόρευον πρὸς τοὺς ἐργάτας ν' ἀποκαλύψωσι τι πρὸς τοὺς ξένους. Ἐν ἄρθρον τοῦ νόμου εἶχεν ὡς ἐξῆς: « Ἄν εἰς ἐργάτης μεταφέρῃ τὴν τέχνην του εἰς ξένον τόπον, ἐπὶ τῇ βλάβῃ τῆς Δημοκρατίας, διατάσσεται νὰ ἐπανεέλθῃ. Ἄν δὲν ὑπακούσῃ, φυλακίζονται τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του ἢ οἱ στενωτέροι αὐτοῦ συγγενεῖς. . . Ἄν δέ, παρὰ τὴν φυλάκισιν τῶν συγγενῶν του ἐπιμένῃ διαμμένων ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ, ἐπιφορτίζεται μυστικὸς πρᾶκτωρ νὰ τὸν φονεύσῃ » Ὁ νόμος ἦτο σκληρότατος, ἀλλὰ τὸ συμβούλιον τῶν Δέκα δὲν ἡστετεύετο.

Ἄλλὰ τὴν αὐστηρότητα τοῦ δρακοντείου τούτου νόμου ἐμετρίαζον τὰ προνόμια ὧν ἀπήλαυνον οἱ ὑαλοργοὶ τοῦ Μουράνο. Οὗτοι εἶχον τὸν τίτλον πολίτου, ἐδικαιοῦντο ν' ἀνέλθωσιν εἰς τ' ἀνώτερα ἀξιώματα, οἱ εὐγενεῖς Πατρίκιοι ἠδύναντο ἄνευ ἐξουτελισμοῦ νὰ νυμφεῶνται τὰς θυγατέρας αὐτῶν, τὸ ἐκ τῶν τοιούτων γάμων γεννώμενον τέκνον ἐτήρει τοὺς τῆς εὐγενείας τίτλους αὐτῶν, ὁ δὲ Δόγης ἐπισκέπτετο ἐπίσημως ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰ ὑαλοργεῖα τοῦ Μουράνο, ἐμφαίνων οὕτω τὴν σημαίαν ἣν πρὸς αὐτὰ ἀπέδιδε. Συνεπεία τῶν μέτρων τούτων ἡ Ἑνετία κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἀπέκτησε μυθώδη πλοῦτη ἐκ τῆς ὑαλοουργικῆς καὶ ἰδίως ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν κατόπτρων, ἀλλὰ βαθμηδὸν ἡ ὑαλοουργία εἰσεχώρησεν εἰς Γερμανίαν καὶ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, καὶ οὕτως ἔληξε τὸ μονοπώλιον τῆς Ἑνετίας.

N°.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐἶνε ὀδυνηρὸς ὁ θάνατος; Τίνος ἔνεκεν πάντες ἐν γένει οἱ ἄνθρωποι φοβοῦνται αὐτόν; Εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας ἀπαντᾷ ὡς ἐπομένως ὁ ἄγγλος ἱατρὸς Beardsley.

Ἐἶνε ὅλως ἐσφαλμένη, κατὰ τὸν ἄγγλον ἱατρὸν, ἡ ἐν γένει ἐπικρατοῦσα ἰδέα, ὅτι ὁ θάνατος εἶνε συνήθως ὀδυνηρὸς. Ὁ θάνατος κατὰ τὰς πλείστας ἂν οὐχὶ καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις εἶνε ἀποτέλεσμα καθαρῶς φυτικόν. Ὁ ἄνθρωπος, κατὰ τὴν ἔκφρασιν αὐτοῦ, πίπτει εἰς τεμάχια καθὼς τὸ μαρανθὲν ἄνθος, ἂν δ' ἐγίνωσκεν ὅτι τοῦτο εἶνε εἶνε ἡμιστὰ ὀδυνηρὸν θὰ ἐθεώρει τὴν προσέγγισίν του οὐχὶ μετὰ τρόμου, ἀλλὰ λίαν συνεχῶς μετ' εὐχαριστήσεως ἢ τοῦλάχιστον μετὰ περιεργείας.

Ἐφ' ὅσον ἐπέρχεται ἡ ἐκκλιση τῶν νευρικῶν δυ-